

Francesc Felipe, director del festival de cinema en català Inquiet, fa seu el lema "vull cinema doblat, subtitulat i de producció pròpia, no hem de renunciar a cap format". Però si deixem de banda els ajuts a la producció i creació, només la Secretaria de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya s'encarrega de l'adaptació lingüística de productes estrangers. És a dir, de fer doblatges i subtítols de la producció forana, que ompli les nostres pantalles.

La seua tasca és sobretot negociar amb les distribuïdores, encara que ha dut a terme campanyes esporàdiques de suport als exhibidors. Des de l'any 1990 s'han doblat prop de 300 pel·lícules, entre les quals són majoria les d'animació i les dirigides al públic infantil, que són qui més cinema en català consumeix. Mantenen un acord amb la Direcció General de Política Lingüística de les Balears per facilitar l'exhibició d'algunes còpies doblades en el seu circuit de cinema d'estrena, així com col·laboracions esporàdiques per a l'exhibició al País Valencià. A més, aquest organisme vetlla per garantir que els doblatges subvencionats per al

El català al cinema: té veu o quequeja?

Per què el català no ha consolidat una presència normal en l'àmbit audiovisual? Ni tan sols assolim les quotes corresponents als nostres percentatges de parlants. Fa trenta anys que no patim prohibicions explícites, i àmbits innovadors com l'Internet demostren la capacitat de la nostra llengua per esdevenir global, útil i moderna. Esbrinem per què, en matèria de cinema, encara estem marginats, per no dir proscrius.

cinema tinguen continuïtat en el format domèstic, mitjançant el Servei Català de Doblatge, organisme creat l'estiu del 2005 en el si de la Corporació

Catalana de Ràdio i Televisió: "Les gestions amb les empreses distribuïdores de DVD requereixen el seu temps i una negociació."

Un públic perplex

L'oferta d'entreteniment audiovisual provoca perplexitat entre els catalanoparlants. Com a representants dels espectadors contactem amb els responsables de les webs especialitzades en cinema Totcinema (www.totcinema.cat) i Lacrispeta (www.racocatala.cat/lacrispeta). Miquel Strubell, de Lacrispeta, explica que les sales que exhibeixen pel·lícules en català "tenen menys espectadors que les versions castellanes, per una qüestió de costum, i TV3 no hi ha ajudat gaire". Afirmar que si no es dobla "és per raons comercials: per culpa de les distribuïdores, ja que els seus clients, els exhibidors, són contraris al doblatge en català", excepte en alguns cinemes de Girona i altres punts de Catalunya fora de Barcelona. "Falten còpies i que els tràilers en català apareguin davant pel·lícules en castellà, perquè la subtítolació és pràcticament inexistent", rebla Strubell.

El Servei Català de Doblatge ha doblat en poc més d'un

any d'existència vora el 35% dels films comercials que s'han estrenat. Aquest servei públic depenent de TV3 té el repte de convèncer les grans productores nord-americanes (majors) perquè incloguen aquests doblatges. Les facilitats tècniques que presenten nous formats com el DVD semblen no aprofitar-se prou per facilitar l'elecció de l'espectador. Jordi Juan Pujol, de Totcinema, reconeix que "a nosaltres també ens estranya que amb la tecnologia dels DVD, que permet incloure desenes de subtítols, encara molts pocs el tinguin en català". Strubell veu que "s'ha obert un horitzó molt important, perquè Tripictures, Mangafilms, DeAPlaneta i Filmax doblen per sistema els títols que estrenen als cinemes, per a la seua futura comercialització en DVD. Sony és l'única multinacional que ho dobla tot per sistema". I Juan Pujol reconeix avanços "malgrat que encara estem lluny del que voldríem", a més de destacar: "L'altra qüestió serà saber si amb l'aparició dels nous formats del HDDVD i el BD, el català tindrà més o encara menys presència."

EL TEMPS

Francesc Felipe. A la dreta, una de les darreres pel·lícules infantils doblades.

Reptes i dificultats. Les mateixes fonts de la Secretaria de Política Lingüística reconeixen limitacions, perquè "aconseguir que hi hagi l'àudio en català ja és difícil, però encara ho és més aconseguir que tot el producte tingui un entorn en català". És evident que la incorporació sistemàtica de versions catalanes als àudios dels DVD és un gran avenç, prioritari respecte a la presència de la llengua en caràcters, menús interns i promocions. Però l'oportunitat que ofereix la nova tecnologia, que per la seua capacitat afavoreix la tria de l'espectador, no s'aprofita habitualment per donar l'opció de subtítols en català. I aquesta podria ser una via més eficaç i barata d'assegurar el nostre accés a les pel·lícules.

Els responsables de la Secretaria confien en els resultats d'una política continuada d'actuació directa amb les

Com es promociona el cinema en català?

Llevat del festival Inquiet, les iniciatives a favor del cinema en català tenen un abast territorial limitat. Per exemple, a les Illes Balears, la Direcció General de Política Lingüística del Govern balear en promou l'exhibició amb la fundació Sa Nostra mitjançant la subvenció als ajuntaments acollits al programa "Cinema a la fresca", durant l'estiu. A la tardor hi ha la campanya de cinema en català a les escoles, per fer-ho normal entre les noves generacions. I també mantenen un certamen de Curtmetratges de Ficcio en Català, amb els participants del qual s'edita un DVD que es distribueix als municipis, els quals, en cas de tindre-hi interès, en fan pro-

distribuidores videogràfiques per aconseguir que doblen totes les pel·lícules al català: "El Servei Català de Doblage paga el cost dels doblatges, tot i que moltes de les pel·lícules no hagin estat

comprades encara per a TVC. Aquesta actuació pot facilitar que, en un termini de temps raonable, la majoria de les pel·lícules que apareguin al mercat tinguin ja versió doblada en català, i en

bastants casos, també subtítulades." Francesc Felipe destaca problemes que cal superar: "Partim de l'handicap d'una societat acostumada al doblatge en espanyol, a causa de la política audiovisual del règim de Franco, però encara en tenim un altre: no hi ha estàndard oral de la llengua." Cal, doncs, corregir la desgavellada inèrcia actual, en què trobem tendències particularistes fins i tot en els subtítols.

La prova del mercat. "El problema és que no som un mercat únic, cal dedicar-hi esforços i subvencions, perquè a la llarga serà la millor protecció per a la llengua", rebla Felipe. En definitiva, el DVD és la fórmula actual que fa rendibles els doblatges en català. Segons la lògica del mercat, "el següent pas hauria de ser que les versions catalanes estiguin també a Internet. Cal estar pendent sempre dels avenços i fer un seguiment de les empreses perquè a poc a poc integren en les seves polítiques de producció i de comercialització el multilingüisme de la societat actual", diuen des de la Secretaria de Política Lingüística. El tracte amb els agents del mercat els fa opinar que "les multinacionals responen a inputs econòmics. La valoració que fan de la inclusió del català en els productes audiovisuals és, a priori, negativa. Per al mercat és innecessari el català. La pressió política i social fa que s'hagin de plantejar la inclusió del

11:OBC

ORQUESTRA SIMFONICA DE BARCELONA I NACIONAL DE CATALUNYA

DIVENDRES 16 FEBRER | 21h

DISSABTE 17 FEBRER | 19h

DIUMENGE 18 FEBRER | 11h

DIMARTS 20 FEBRER | 21h

EL SOMBRERO DE TRES PICOS

Ernest Martínez Izquierdo director · Daniel Hope violí

MESTRES QUADRENY *Les demoiselles d'Avignon*. Obra d'encàrrec de l'OBC

PROKÓFIEV *Concert per a violí i orquestra núm. 2*

FALLA *El sombrero de tres picos*. Ballet sencer

Venda d'entrades:

Taquilles de L'Auditori i www.auditori.org

TEL-ENTRADA 902 10 12 12 telentrada.com

CAIXA CATALUNYA

Preus de 16 a 45 € · SALA 1 Pau Casals

Principis d'estructura de l'OPC

L'AUDITORI

jeccions per a col·lectius i per a la població en general.

A Catalunya, a més de la distribució comercial, trobem dues iniciatives cridaneres. Una se centra amb el cinema infantil en català, CINC. És una iniciativa de la Secretaria de Política Lingüística de la Generalitat en col·laboració amb entitats locals. Durant el primer trimestre del 2007 faran sessions de cap de setmana Balaguer, Lleida, Mataró i Reus. A més, s'hi ha constituït el Circuit Català de Cinema Digital, que vol oferir una programació estable mensual de "cinema d'autor" del país, mirant de coincidir amb l'estrena comercial, a més de dur continguts culturals en sales comarcals. És una proposta conjunta de la productora BeNeCé, Televisió de

Catalunya, l'Auditori i la Sociedad de Empresarios de Cines de España.

Al País Valencià, la iniciativa conjunta de les universitats públiques valencianes Cinema en Valencià ha posat de manifest, amb el seu èxit, que hi ha demanda sense atendre per al cinema en la nostra llengua. De gener a abril del 2007 es projectaran pel·lícules doblades, subtítulades i originals en català a València, Alacant, Castelló, Gandia, Alcoi i Ontinyent. I com a complement, enguany s'estrena la campanya Cinema a l'Escola, impulsada des d'Escola Valenciana i que adapta el model del Circuit Valencià de Teatre, i ha començat aplegant 21 ajuntaments que entre febrer i març projectaran almenys sis pel·lícules.

català en els seus productes, però exigeixen que això no els representi cap cost suplementari. Vist així, doncs, el català els és més un destorb que un avantatge. Les campanyes per prestigiar el cinema en català i per acostu-

mar el públic a consumir aquest producte no han trobat resposta ni en el sector ni en el públic". Queda, doncs, molta feina per fer: avaluar i replantejar les actuacions, coordinar indústria i territoris, reforçar l'exhibició, concre-

tar els espais on es poden veure les pel·lícules en català sistemàticament i adequar la llengua catalana al llenguatge cinematogràfic.

Eduard Ramírez

Trossos i mossos

Alfons Llorenç

Bíblia

El dia 12 de febrer del 1477 l'impressor Lambert Palmart s'associà amb l'argentier Fernandez de Còrdova perquè, després d'aprendre a treballar els motlles de fosa i els tòrculs, l'ajudés a estampar una obra monumental: la Bíblia. La tasca no era ni fàcil ni senzilla, ben al contrari, un arriscat repte, una gran prova del domini de l'art civilitzador. De fet, el flamenc Palmart no era un principiant, ja havia imprès el presumpte primer llibre en català, *Les obres e trobes* (1474). A més, Palmart detentava el primer negoci editorial valencià conegut, des que el mercader alemany Jaume Vitzlant, home d'empenta i agent de la Gran Companyia Comercial de Ravensburg, el féu venir a València amb el seus atifells i tècniques. Aquella primerenca edició de la famosa Bíblia valenciana s'acabà un any després i, com diu el colofó: "És estada empremtada a despeses del magnífic en Felip Vitzlant, mer-

Al portal de Valldigna, Palmart detentava el primer negoci editorial valencià conegut.

cader de la vila d'Isne de l'Alta Alemanya".

És un fet gloriós per a la llengua catalana i per a la ciutat de València: estampar la més antiga traducció de la Bíblia "molt vera e catòlica" en una llengua romànica: "arromançada en lo Monestir de Portaceli, per lo molt reverend micer Bonifaci Ferrer, doctor en cascun Dret e en sacra Teologia, e don de tota la Cartoixa, germà del benaventurat sant Vicent Ferrer". Una iniciativa d'incalculables repercussions, i no sols religioses, sinó especialment sociolingüístiques, culturals. Publicar traduïda la Bíblia normalitzava les llengües, dotant-les per expressar tota mena de registres, les elevava a la màxima maduresa i categoria literària, les consolidava en els més alts usos públics i oficials, les feia tan sagrades com el llatí. Però la Inquisició castellana decretà el 1498 cremar tots els exemplars. Només es va salvar un full, el darrer, ara conservat a Nova York.